

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет: **Философски**

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	С	0	4	0	1	1	3

Социология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	3	3	0

СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ИДЕИ НА МАКС ВЕБЕР

Преподавател: **Проф. К. Коев**

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	10
	Доклад/Презентация	25
	Научно есе	20
	Курсов учебен проект	25
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	10
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати}	50%
2.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Основният акцент на курса пада върху методологията на Макс Вебер като характерен израз на “разбиращата” линия в социално научното мислене от края на XIX и началото на XX в. в противовес на инструменталното разбиране за метода в социалните науки. Интерпретират се условията за възможност на “драмата” между научен метод и социален предмет. Специално внимание се отделя на особеностите на Веберовия късен проект за „разбираща социология” (поставен в контекста на напреженията със Зимеловото разбиране за социологически метод). На основата на по-детайлно запознаване с изследванията по социология на религията и социология на господството курсът демонстрира непосредствената обвързаност между методология и предметна работа във Веберовите трудове. Показва се постепенното кристализиране на Веберовата социология като работа по границата между различни научни дисциплини.

Предварителни изисквания:

Студентите да са посещавали курс по увод в социологията

Очаквани резултати:

Овладеяване на основни понятия от методологията на Макс Вебер, стила на социологическата му аргументация и основни тези от трудовете му по социология на религията.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Социален и интелектуален контекст на Веберовата социология: класата на “знанието” като идеален тип	2 ч. л. + 2 ч. упр.
2	Историзмът в немското социално-научно мислене: Леополд фон Ранке, Йохан Дройзен, Хайнрих Рикерт. Историческата школа в икономиката	2 ч. л. + 2 ч. упр.
3.	Историческо vs. природонаучно познание от логическа перспектива	2 ч. л. + 2 ч. упр.
4.	Проблемът за обективността в социалните науки: от “преживяване” към познание. Отношението между “оценяващо” и “каузално” тълкуване: ценностно отнасяне и рефлексия върху ценности. Въпросът за “обективните възможности”	4 ч. л. + 4 ч. упр.
5.	Логическият статус на идеалния тип. Идеалният тип като генетично понятие	2 ч. л. + 2 ч. упр.
6.	Структура на категориите в социологията на М. Вебер върху примера на “Основни социологически понятия”	4 ч. л. + 4 ч. упр.
7.	Проблемът за рационалността във Веберовата социология. Опозицията “ирационално” - “рационално” и възможностите на разбиращата социология. Статусът на категорията “качествена рационалност”. Формална и материална рационалност	2 ч. л. + 2 ч. упр.
8.	Тезата на Вебер за “разомагьосването”. Стереотипизиране и рационализиране. Интелектуализиране и статусът на науката в модерния свят. Всеобщо рационализиране на живота в западноевропейските общества	4 ч. л. + 4 ч. упр.
9.	Генезис на модерния капитализъм. Политически капитализъм и неговите ограничения. Средновековният гражданин като homo oeconomicus	2 ч. л. + 2 ч. упр.
10.	Западноевропейският град като сцена на разгръщане на капиталистически отношения. Схващането на Вебер за “побратимяването”. Условия за съществуването на модерния капитализъм	2 ч. л. + 2 ч. упр.
11.	Протестантска етика и дух на капитализма: постановка на проблема и методологични основания на изследването. Идеята за Beruf при Лутер и Калвин. Калвинизъм и дух на капитализма	2 ч. л. + 2 ч. упр.
12.	Пуританската (оставаща в света) аскеза и духът на капитализма. Църква и секта. Принципът на сектантството в протестантската култура и въпросът за практическото рационализиране на света	2 ч. л. + 2 ч. упр.

Конспект за изпит

Въпрос
Историческо vs. природонаучно познание от логическа перспектива
Проблемът за обективността в социалните науки: от “преживяване” към познание. Отношението между “оценяващо” и “каузално” тълкуване: ценностно отнасяне и рефлексия върху ценности. Въпросът за “обективните възможности”
Логическият статус на идеалния тип. Идеалният тип като генетично понятие
Структура на категориите в социологията на М. Вебер върху примера на “Основни социологически понятия”
Проблемът за рационалността във Веберовата социология. Опозицията “ирационално” - “рационално” и възможностите на разбиращата социология. Статусът на категорията “качествена рационалност”. Формална и материална рационалност

Тезата на Вебер за “разомагьосването”. Стереотипизиране и рационализиране. Интелектуализиране и статусът на науката в модерния свят. Всеобщо рационализиране на живота в западноевропейските общества
Генезис на модерния капитализъм. Политически капитализъм и неговите ограничения. Средновековният гражданин като homo oeconomicus
Западноевропейският град като сцена на разгръщане на капиталистически отношения. Схващането на Вебер за “побратимяването”. Условия за съществуването на модерния капитализъм
Протестантска етика и дух на капитализма: постановка на проблема и методологични основания на изследването. Идеята за Beruf при Лутер и Калвин. Калвинизъм и дух на капитализма
Пуританската (оставаща в света) аскеза и духът на капитализма. Църква и секта. Принципът на сектантството в протестантската култура и въпросът за практическото рационализиране на света

Библиография

Основна:

Произведения на Макс Вебер:

- Вебер, М.** 2001. ‘Антикритична равностетка относно “духът на капитализма”’. В: Макс Вебер. *Генезис на западния рационализъм*. ИК “Критика и хуманизъм”, София.
- Вебер, М.** 2001. ‘Западният свят и всеобщото рационализиране на живота’. В: Макс Вебер. *Генезис на западния рационализъм*.
- Вебер, М.** 1998. ‘Върху някои категории на “разбиращата социология”’. В: М. Вебер. *Смисъл и ценност*. ИК “Критика и хуманизъм”, София.
- Вебер, М.** ‘Конфуцианство и пуританство’. В: Е. Трьолч. Макс Вебер. *Протестанска култура и модерна епоха*. Просвета, София.
- Вебер, М.** 1998. ‘Критически изследвания по логика на науките за културата’. В: М. Вебер. *Смисъл и ценност*.
- Вебер, М.** 1993. ‘Науката като призвание’. В: М. Вебер. *Ученият и политикът*. Микропринт, София.
- Вебер, М.** 1998. ‘Обективността на социалнонаучното и на социалнополитическото познание’. В: *Смисъл и ценност*.
- Вебер, М.** 2001. ‘Основни социологически понятия’. В: *Генезис на западния рационализъм*.
- Вебер, М.** 2004. *Протестантската етика и духът на капитализма*. Просвета, София.
- Вебер, М.** 2006. ‘Протестантските секти и духът на капитализма’. В: Е. Трьолч. Макс Вебер. *Протестанска култура и модерна епоха*.
- Вебер, М.** 2001. ‘Религиозен хабитус и рационализиране на образа на света’. В: *Генезис на западния рационализъм*.
- Вебер, М.** 1998. ‘Смисълът на “свобода от ценности” в социологията и в икономическата наука’. В: *Смисъл и ценност*.
- Вебер, М.** 1992. *Социология на господството. Социология на религията*. Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София.
- Вебер, М.** 2001. ‘Теория за степените и посоките на религиозно отхвърляне на света’. В: *Генезис на западния рационализъм*.
- Вебер, М.** 2001. ‘Учението за пределната полезност и “психофизичният основен закон”’. В: *Генезис на западния рационализъм*.
- Вебер, М.** 1993. *Ученият и политикът*. Изд. Микропринт, София.

Литература върху Макс Вебер:

- Ай, Карл-Лудвиг.** 2001. ‘Теорията на Макс Вебер за нацията’. *Социологически проблеми*, кн. 1-2
- Даскалов, Румен.** 1992. *Въведение в социологията на Макс Вебер*. Университетско издателство “Св. Кл. Охридски”, София.
- Коев, К. 2015.** „Етичното рационализиране на всекидневието: върху отношението между религиозен и всекидневен хабитус“, *Социологически проблеми*, кн. 3-4
- Коев, К.** 2003. *Елементарни форми на всекидневен живот. Макс Вебер и немскотосоциалнонаучно познание от края на XIX и началото на XX век*. Просвета, София.
- Коев, К.** 2000. ‘Макс Вебер и парадоксите на рационалността’. В: М. Вебер. *Рационални и социологически основания на музиката*. ИК “Критика и хуманизъм”, София.

- Коев, К.** 1991. *Метаморфозите на чужденеца*. Изд. “Наука и изкуство” и Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София.
- Коев, К.** 2001. ‘Преображения на рационалността и образи на всекидневието в творчеството на Макс Вебер’. *Социологически проблеми*, кн. 1-2.
- Коев, К., Теодора Полименова.** 2006. ‘Ернст Трьолч и Макс Вебер: гледни точки към ролята на протестанството за конституиране на модерната социалност’. В: Е. Трьолч. Макс Вебер. *Протестанска култура и модерна епоха*. Просвета, София.
- Олбру, М.** 2001. ‘Макс Вебер и глобализацията’. *Социологически проблеми*, кн. 1-2.
- Фотев, Г.** 1992. *История на социологията* (т. 2). Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София
- Фотев, Г.** 1986. *Социална реалност и въображение*. (Социологическо изследване върху Ренесанса). Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София.

Допълнителна:

- Макс Вебер: хоризонти на социологическия опит.** Тематичен брой на сп. *Социологически проблеми*, 2015/3-4
- Макс Вебер: актуалността на един класик на социологията.** Тематичен брой на сп. *Социологически проблеми*, 2006/ 3-4.
- Вайс, Й.** 2013. До голяма степен антагонистично? Макс Вебер, Георг Зимел и социологията. В: *Чужденецът и всекидневието*. Сборник, посветен на 60-годишнината на Кольо Коев. Нов Български университет и Институт за кратически социални изследвания, София.
- Деянова, Л.** 2013. Привличания и причинности – понятието на Макс Вебер «родство по избор». В: *Чужденецът и всекидневието*. Сборник, посветен на 60-годишнината на Кольо Коев. Нов Български университет и Институт за кратически социални изследвания, София.
- Карамелска, Т.** От старозаветно пророчество към овсекидневяване на харизмата: античният юдаизъм в изследванията на Макс Вебер. В: *Чужденецът и всекидневието*. Сборник, посветен на 60-годишнината на Кольо Коев. Нов Български университет и Институт за кратически социални изследвания, София.
- Събева, С.** 2010. *Пречупената социалност. Преосмисляне на разбиращата социология*. Изток- Запад, София.

Дата: 20. 02.2013

Съставил: Проф. К. Коев